

İNSANLIĞIN AMBLEMLERİ

1859'da İtalya'da seyahat eden İsviçreli bir iş adamı olan Henry Dunant, Solferino savaşının ardından yaşanan vahşete tanık olmuştur.

Cenevre'ye döndüğünde gördüklerini *Bir Solferino Hatırası*'nda anlatmıştır. Bu eserde savaş mağdurlarına yapılan yardımı iyileştirmeyi hedefleyen iki öneride bulunmuştur:

- Her ülkede savaş zamanında yaralılar ile ilgilenmeye hazır olacak gönüllü gruplarının barış zamanında kurulması
- Yardım çalışanlarını ve savaş alanındaki yaralıları koruma fikrini ülkelerin kabul etmesi

İlk öneri, Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Hareketi (Hareket) tarafından tanınan 185'in üzerinde Ulusal Kızılhaç ve Kızılay Derneği'nin kurulmasına ön ayak olmuştur. İkinci öneri ise bugün tüm devletler tarafından kabul edilen 1949 tarihli dört Cenevre Sözleşmesi'nin taslaklarının oluşturulması için ortam yaratmıştır.

Askeri sağlık hizmetlerinin, gönüllü yardım çalışanlarının ve silahlı çatışma mağdurlarının yasal olarak korunmasını öngören ayırt edici tek bir işaretin benimsenmesi, Dunant'ın önerileri üzerinde çalışmak üzere 17 Şubat 1863'te bir araya gelen beş üyeli komitenin temel hedeflerinden biriydi. Bu komite daha sonra Uluslararası Kızılhaç Komitesi (International Committee of the Red Cross -ICRC) adını alacaktır. İşaret – ya da nihai adıyla amblem – basit, uzaktan tanınabilen, herkesin bildiği ve dost ile düşman için aynı anlamı ifade eden nitelikte olmalıydı.

Cenevre'de 1864'te yapılan yapılan bir diplomatik konferansta, İsviçre bayrağı renklerinin ters kullanılması ile beyaz zemin üzerine Kızılhaç olması kabul edilmiştir. Ancak, Rusya ve Osmanlı İmparatorluğu arasındaki 1876-1878 deki savaş döneminde, diğer tarafın kullandığı Kızılhaç'a saygı duyulacağı kabul edilmiş olmasına rağmen Osmanlı İmparatorluğu amblem olarak Kızılhaç yerine Kızılay'ı kullanacağını ilan etmiştir. İran da başka bir işaret seçmiştir: Kızılaslan ve güneş. Her iki amblem de 1929'da yapılan bir diplomatik konferansta kabul edilmiştir. 1980'de İran İslam Cumhuriyeti Kızılaslan ve güneş yerine Kızılay'ı kullanmaya karar vermiştir.

Kızılhaç ve Kızılay amblemleri uluslararası hukuk uyarınca tam saygıya hak kazanmıştır. Ancak, bazen bu amblemlerin kültürel, dini ya da politik çağrışımları olduğu algılanmakta ve bu da amblemlerin silahlı çatışma mağdurlarına, silahlı kuvvetlerin sağlık hizmetlerine ve insani yardım personeline sağlanan korumayı tehlikeye atmaktadır.

Ayrıca, son zamanlara kadar Kızılhaç ya da Kızılay amblemini kullanmak istemeyen Ulusal Dernekler, Hareket'in tam üyesi olarak tanınamıyordu. Bu ise Hareket'in, Temel İlkeleri'nden biri olan evrensellik ilkesine ulaşmasını imkansız kılmasının yanı sıra farklı amblemlerin çoğalmaya devam etme olasılığını ortaya çıkarıyordu.

Bu sorunların üstesinden gelmek için, tüm Ulusal Dernekler ve Devletlerin kabul edebileceği ek bir amblemin tanıtılması fikri öne sürülmüştür. Hareket tarafından güçlü bir şekilde desteklenen bu fikir, 2005 yılının Aralık ayında yapılan bir diplomatik konferansta Kızılhaç ve Kızılay'a ek olarak ayırt edici bir amblem olarak Kızılkristal'in de tanınmasıyla gerçekleşmiştir.

EK BİR AMBLEM

8 Aralık 2005'te, 1949 Cenevre Sözleşmeleri'ne taraf olan Devletler yeni bir amblemin resmileştirilmesiyle ilgili III. Ek Protokolü kabul etmişlerdir

III. EK PROTOKOL

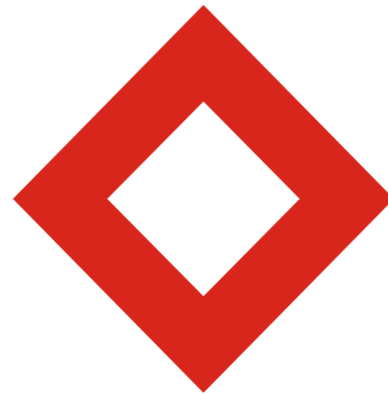
- Herhangi bir dini, kültürel ya da politik çağrışımdan bağımsız,
- Kızılhaç ve Kızılay amblemleri ile aynı yasal statüye sahip olan ve aynı şekil ya da şartlar altında kullanılabilen,
- Askeri kuvvetlere bağlı sağlık hizmetleri tarafından gerektiği durumlarda ve korumalarını artırmak üzere, kendi amblemlerinin yerine geçici olarak Kızılhaç ve Kızılay gibi kullanılabilen,
- ICRC'nin, Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu'nun (Uluslararası Federasyon) ve Ulusal Dernekler'in işlerini kolaylaştırmak için istisnai durumlarda kullanılabilen

ek bir amblemi tanıır.

Protokol, Devletlere ve Ulusal Dernekler'e amblemleri kullanma konusunda büyük bir esneklik tanımakta ve Kızılhaç ve Kızılay'ı kullanamayan Ulusal Dernekler'in, diğer tanınma koşullarını yerine getirdikleri takdirde, Hareket'e tam üye olmalarına imkan vermektedir.

KIZILKRİSTAL

- Kızılhaç ya da Kızılay'ın yerini almaz.
- Amblem seçeneklerini genişletir.
- Hareket'in evrenselliğine katkıda bulunur.
- Amblemlerin koruyucu değerlerini güçlendirir.
- Amblemlerin kullanımında daha fazla esneklik sağlar.
- Amblemlerin çoğalmasına son verir.

AMBLEMLERİN KULLANIMI

Amblemler iki amaca hizmet eder ve aşağıdaki şekillerde kullanılabilirler:

KORUYUCU ARAÇLAR

Silahlı çatışmalarda, Cenevre Sözleşmeleri ve Ek Protokoller'inin yardım çalışanları, sağlık personeli, tesisler ve ulaşım araçlarına sağladığı korumanın görünür işaretleridir. Böyle durumlarda, amblemler mümkün olduğunca büyük olmalı ve başka bir bilgi eklenmeden sergilenmelidir.

TANITICI ARAÇLAR

Bir kişinin ya da nesnenin Hareket'le olan bağlantısını göstermektedir. Böyle durumlarda, amblemlerin Ulusal derneğin adı ya da baş harfleri gibi ek bilgi içermesi gerekmektedir. Amblemlerin boyutu küçük olmalıdır ve koruyucu araçlar olarak kullanılan amblemlerle karıştırılmaması için kolluklara ya da bina çatıları üzerinde yer almamalıdır.

KORUYUCU KULLANIM

AMBLEMLERİ KİMLER KULLANABİLİR?

Silahlı çatışma zamanlarında

- Silahlı kuvvetlerin din görevlileri ve sağlık hizmetleri,
- Silahlı kuvvetlerin sağlık hizmetleri emrine sunulduğunda askeri kural ve yönetmeliklere tabi olan, Ulusal Derneklerin sağlık personeli ve sağlık birimleri ile ulaşım araçları,
- Devletin açıkça yetkilendirilmesi ve kontrolü altında: sivil hastaneler, yaralı, hasta ve gemi kazazedelerin tedavi ve ulaşımıyla görevlendirilmiş tüm sivil sağlık birimleri, diğer gönüllü yardım dernekleri, sağlık tesisleri ve bunların çalışanları ile sivil sağlık ulaşım araçları.

Barış zamanlarında

- Silahlı kuvvetlerin din görevlileri ve sağlık hizmetleri,
- Yetkililerin onayı ile silahlı çatışma halinde, işlevini yerine getirmesi gereken Ulusal Dernek sağlık tesisleri ve ulaşım araçları

ICRC ve Uluslararası Federasyon, amblemleri silahlı çatışma dönemlerinin yanı sıra barış zamanında da olmak üzere her zaman hiçbir kısıtlama olmaksızın kullanabilir.

Her üç amblem koruyucu araçlar olarak kullanılabilir

III. Ek Protokol, daha iyi koruma için bir devletin silahlı kuvvetlerine ait din görevlileri ve sağlık hizmetlerinin, mevcut amblemlerine bir önyargı olmadan, tanınmış her hangi bir amblemi geçici olarak kullanabileceğini öngörmektedir.

ICRC, Uluslararası Federasyon ve bunların birlikte resmen yetkilendirdiği personel, mevcut isim ve amblemlerini kullanmaya devam edecektir. Ancak istisnai durumlarda ve işlerini kolaylaştırmak için Kızılkristal'i kullanabilirler.

TANITICI KULLANIM

AMBLEMLERİ KİMLER KULLANABİLİR?

Silahlı çatışma zamanlarında

- Ulusal Dernekler
- Uluslararası Federasyon
- ICRC

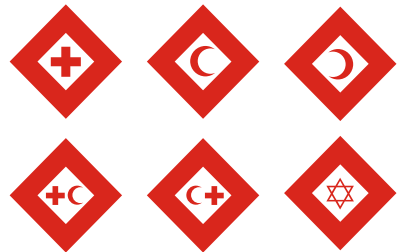
Barış zamanlarında

- Hareket'in bileşenlerinden (Ulusal Dernekler, ICRC, Uluslararası Federasyon) biriyle bağlantısı olan kurum, kişi ve nesnelere
- Ulusal mevzuata uygun olarak Ulusal Derneğin açık yetkisiyle, istisnai bir tedbir olarak, yalnızca yaralı ve hastalara ücretsiz tedavi vermekle görevli ambulanslar ve ilk yardım noktaları

İç mevzuata uygun olarak Ulusal Dernekler, bu amblemlerden birini hem kendi ülkesinin topraklarında hem de yabancı topraklarda kullanabilir. Kızılhaç veya Kızılay amblemini tanıtıcı araç olarak kullanan bir Ulusal Dernek, istisnai durumlarda hem kendi ülkesinin topraklarında hem de yabancı topraklarda Kızılkristal'i tanıtıcı amaçla geçici olarak kullanabilir.

Tanıtıcı işareti olarak Kızılkristal'i seçen Ulusal Dernekler, tanınmış amblemlerden birini Kızılkristal'in içine dahil edebilir ya da diğerleriyle birlikte kullanabilir. Cenevre Sözleşmeleri'ne taraf olan diğer devletlere ve III. EK Protokol'ün kabul edilmesinden önce ICRC'ye bildirilen ve etkin olarak kullanılan başka bir tanıtıcı işaretle birleştirebilir.

AMBLEMLERİN KÖTÜYE KULLANIMI

Amblemlerin kötüye kullanımı onların koruyucu değerlerini azaltabilir ve insancıl yardımın etkinliğini zayıflatabilir.

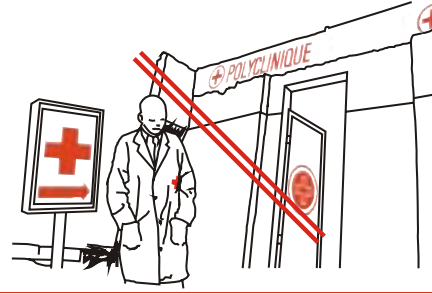
TAKLİT

Şekli ve/veya rengi yüzünden amblemlerden biriyle karıştırılabilecek bir işaretin kullanımı.

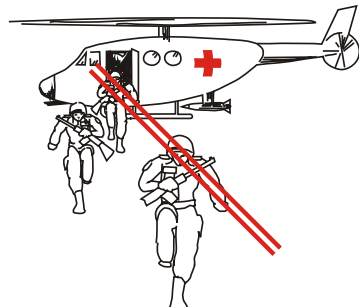
UYGUNSUZ KULLANIM

Ayrırt edici amblemin Uluslararası İnsancıl Hukukun ilgili kurallarıyla uyumlu olmayan herhangi bir şekilde kullanımı. Yetkisiz kişiler ya da kurumlar (ticari işletmeler, eczaneler, özel muayenehaneler, STK'lar, sıradan bireyler vb.) tarafından veya Hareket'in Temel İlkeleri'ne aykırı amaçlar için bir amblemin kullanımı.

ALDATMA AMAÇLI KULLANIM

Ayrırt edici amblemlerin silahlı çatışma esnasında muhriplerin ve askerî ekipmanın korunması için düşmanı yanıltma amacıyla kullanımı. Amblemin aldatma amaçlı kullanımı, ölüme ya da ağır bir yaralanmaya neden olduğunda bir savaş suçu olarak kabul edilir.

Amblemlere evrensel düzeyde saygı duyulması ve onların korunmasını sağlamak için 1949 Cenevre Sözleşmeleri'ne taraf her bir devlet, amblemlerin kullanımını düzenlemek ve hem silahlı çatışma hem de barış zamanlarında izinsiz kullanımını önlemek ve cezalandırmak amacıyla bu düzenlemeleri ulusal mevzuatlarında yürürlüğe sokma yükümlülüğü altındadır. Amblemlerin kötüye kullanımının önlenmesi ve kısıtlanması yalnızca düzenleyici ya da cezai tedbirlerin alınmasıyla başarılabilir. Ulusal yetkililer halkı, iş dünyasını ve sağlık camiasını amblemlerin doğru kullanımı konusunda bilgilendirme görevini de üstlenmelidir.

Ulusal Dernekler, amblemlerin doğru şekilde kullanımını sağlamak için resmi makamlarla da işbirliği yapmaktadır.

ICRC, amblemlerin anlamlarını ve kullanım koşullarını daha detaylı şekilde açıklayan bir dizi döküman yayımlamıştır. Buna ek olarak, ICRC'nin Uluslararası İnsancıl Hukuk Danışmanlık Birimi, amblemlerin kullanımı ve korunmasına ilişkin kapsamlı örnek bir kanun hazırlamıştır. Devletler, kendi iç mevzuatlarının taslağını oluştururken bu örnek kanunu bir temel ya da kılavuz olarak benimsemeye çağırılmıştır. www.icrc.org

Uluslararası Federasyon da Ulusal Dernekleri amblemlerin korunması ve saygı duyulmasını sağlama çalışmalarında desteklemektedir. www.ifrc.org

MİSYON

Uluslararası Kızılhaç Komitesi (ICRC), insani görevi yalnızca savaş ve iç şiddet mağdurlarının yaşamını ve onurunu korumak olan tarafsız, yansız ve bağımsız bir kuruluştur. Çatışma ortamında Hareket tarafından yürütülen uluslararası insani yardım operasyonlarını koordine eder ve yönlendirir. Aynı zamanda insancıl hukuku ve evrensel insani ilkeleri yayma ve güçlendirme yoluyla acıları önlemeye çalışır. 1863'de kurulmuş olan ICRC, Kızılhaç-Kızılay Hareketi'nin kurucu organıdır.

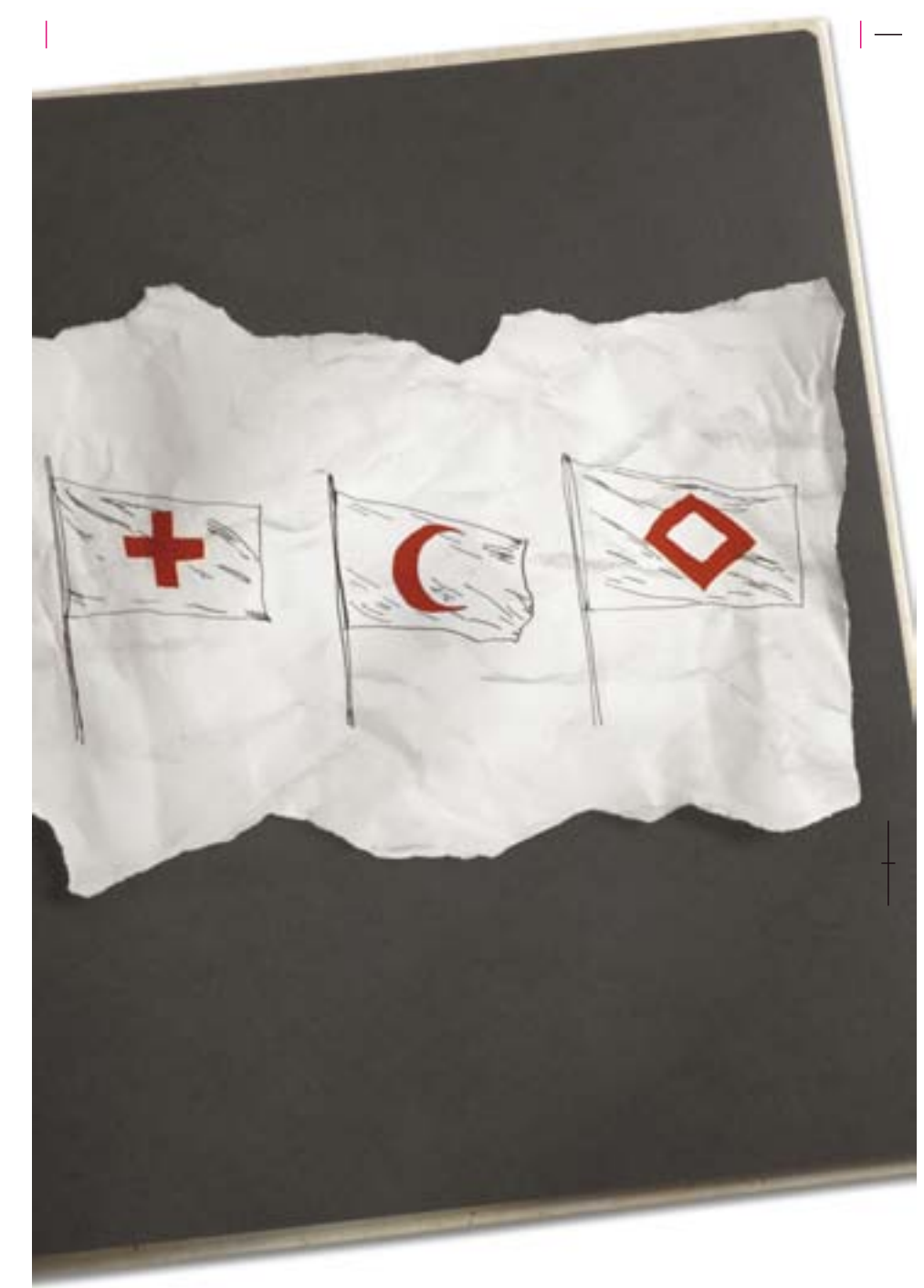

International Committee of the Red Cross (ICRC)
19, Avenue de la Paix
1202 Geneva, Switzerland
T + 41 22 734 6001 F + 41 22 733 2057
E-posta: shop.gva@icrc.org
www.icrc.org

ICRC

Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu dünyanın en büyük insancıl kuruluşudur. 185 Ulusal Dernek'ten oluşmakta ve dünya çapında 100 milyon gönüllü ve üye tarafından desteklenmektedir. Uluslararası Federasyon ve üyesi olan Ulusal Dernekler, yardım ve geliştirme faaliyetleriyle afetler ve hastalıkların etkisini azaltmak için çalışmaktadır. Kurumun çalışmaları insanîyetçilik, ayırım gözetmemek, tarafsızlık, bağımsızlık, gönüllü hizmet, birlik ve evrensellik olan yedi temel ilke tarafından yönlendirilmektedir. Önümüzdeki beş yıl içerisinde Uluslararası Federasyon'un ortak odak noktası, Milenyum Kalkınma Hedefleri'nin yerine getirilmesi yönünde çalışmaların yer aldığı Küresel Gündem olacaktır.

International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies
17, Chemin des Crêts, Petit-Saconnex
P.O. Box 372, 1211 Geneva 19, Switzerland
T + 41 22 730 4222 F + 41 22 733 0395
E-posta: secretariat@ifrc.org www.ifrc.org

+ C D İNSANLIĞIN AMBLEMLERİ

ULUSLARARASI KIZILHAÇ VE KIZILAY HAREKETİ

Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu

ICRC